

Z serii:

Powrót do Polski

*Finansowe i prawne dylematy
amerykańskich reemigrantów
i obywateli świata*

Elżbieta Baumgartner

Zagadnienia:

Czy warto wracać? • Jak przygotować się do wyjazdu • Majątek w Polsce i w USA • Wyjazd do Polski a pieniądze • Emerytura • Ustawa dewizowa • Dysponowanie pieniędzmi z Polski • Konta offshore • Przeprowadzka • Mienie przesiedleńcze, przewóz samochodu • Podatki w USA i w Polsce • Powrót do Polski a sprawy imigracyjne • Jak nie stracić zielonej karty • Polsko-amerykańskie sprawy prawne • Kiedy do Konsulatu • Formalności w kraju przodków • Biznes i praca w Polsce • Spadki w Polsce i w USA

Powrót do Polski

*Finansowe i prawne dylematy reemigrantów i
obywateli świata*

Elżbieta Baumgartner

Wydanie piąte uaktualnione

Copyright by Elżbieta Baumgartner

255 Park Lane, Douglaston, NY 11363

Tel. 1-718-224-3492, www.poradniksukces.com

Okładka: Przemysław Skok, Skok Communication Arts Co., tel. 1-718-224-2948

Wydawca: Polpress Services, 255 Park Lane, Douglaston, NY 11363, tel. 1-718-224-3492

Konsultacja w dziedzinie podatkowości: Leon Fuks, CPA, tel. 1-718-726-6080

Redakcja tekstu: Danuta Marciszek

Copyright © 2009, Elżbieta Baumgartner

ISBN-10: 0-9770453-5-8, ISBN-13: 978-0-9770453-5-8. Author: Elzbieta Baumgartner.

Kopiowanie całości lub fragmentów tej książki bez pozwolenia jej wydawcy stanowi naruszenie praw autorskich.

Treść niniejszej książki ma charakter ogólnej informacji i nie powinna być traktowana jako porada prawna. Przed podjęciem jakichkolwiek decyzji czytelnik powinien rozważyć swoją własną sytuację i ew. zasięgnąć opinii prawnika.

Twórcy książki dołożyli wszelkich starań, by przedstawić aktualne i prawdziwe informacje. Czytelnik powinien być świadomy, że przepisy, adresy i numery telefonów ulegają zmianie.

Specjalne podziękowania należą się osobom, które przyczyniły się do powstania tej książki. Są to: Konsul Cezary Dziurkowski, Maciej Kledzik, PHD, Tomasz Deptuła, Jerzy Feliks i Piotr Duda.

Spis treści

1. Przygotuj się na wyjazd	5
1.1. Wielka reemigracja.....	5
1.2. Nie pal za sobą mostów	6
1.3. Zachowaj związki ze Stanami	8
1.4. Status imigracyjny w USA a plany na przyszłość	9
1.5. Uzyskaj obywatelstwo polskie	10
1.6. Przed wyjazdem zamień rupiecie na dolary	10
1.7. Likwidacja mieszkania	11
1.8. Co trzeba wiedzieć o sprzedaży domu	13
1.9. Jakie dokumenty wziąć ze sobą do Polski.....	16
1.10. Jechać na paszporcie polskim czy amerykańskim?.....	20
2. Majątek mieszkańca USA w Polsce	23
2.1. Konto Polonusa w polskim banku.....	23
2.2. Zasiadzenie w Polsce	24
2.3. Użyczenie po polsku.....	26
2.4. Pełnomocnictwa do Polski.....	27
2.5. Przykładowe pełnomocnictwa i upoważnienia.....	29
2.6. Darowizny w Polsce	30
2.7. Darowizny z USA do Polski.....	31
3. Wyjazd do Polski a pieniądze	33
3.1. Rezydent czy nierezydent.....	33
3.2. Polskie prawo dewizowe	34
3.3. Zostawić w USA czy zabrać do Polski.....	39
3.4. Dysponowanie pieniędzmi z Polski	41
3.5. Co robić z inwestycjami	44
3.6. A może <i>offshore</i> ?.....	46
3.7. Emerytura Social Security w Polsce	49
4. Przeprowadzka do Polski	53
4.1. Transport mienia	53
4.2. Mienie przesiedleńcze	55
4.3. Samochód na mienie przesiedleńcze.....	58
4.4. Polskie przepisy celne	61
4.5. Przewóz pieniędzy przez granicę.....	65
5. Podatki w USA i w Polsce.....	68
5.1. Zasady opodatkowania w USA	68
5.2. Rozliczenie amerykańskich podatków w Polsce	69
5.3. Podstawy polskiej podatkowości.....	71
5.4. Rozliczenie w Polsce z zagranicznego dochodu.....	73
5.5. Umowy o unikaniu podwójnego opodatkowania	75
5.6. Gdzie dowiedzieć się więcej.....	76
6. Powrót do Polski a sprawy imigracyjne.....	77

6.1.	Jak nie utracić zielonej karty	77
6.2.	Biały paszport	79
6.3.	Pobyt za granicą a obywatelstwo	80
6.4.	Procedura składania wniosku o naturalizację	82
6.5.	Najczęściej spotykane problemy	83
6.6.	Jak zdać egzamin na obywatelstwo.....	84
6.7.	Gdzie dowiedzieć się więcej.....	85
7.	Polsko-amerykańskie sprawy prawne.....	86
7.1.	Apostille: legalizacja dokumentów do Polski	86
7.2.	Poświadczenia i legalizacja dokumentów przez Konsulat	88
7.3.	Notariusz w USA a w Polsce.....	90
7.4.	Jak uzyskać polski paszport w USA.....	90
7.5.	Zdobycie paszportu w Warszawie	94
7.6.	Stwierdzenie posiadania obywatelstwa polskiego	95
7.7.	Uznanie w Polsce amerykańskich wyroków rozwodowych.....	96
7.8.	Nadanie obywatelstwa polskiego.....	96
7.9.	Pobyt stały w Polsce	98
7.10.	Prochy lub zwłoki do Polski.....	100
7.11.	Polskie Konsulaty na świecie	101
8.	Gdy już jesteś w kraju przodków	103
8.1.	Dowód osobisty	103
8.2.	Zameldowanie.....	104
8.3.	Zatrudnienie	106
8.4.	Jak zmienić nazwisko w Polsce.....	106
9.	Praca w Polsce	108
9.1.	Poszukiwanie pracy.....	108
9.2.	Prawa i obowiązki pracownika.....	109
9.3.	Czas pracy a godziny nadliczbowe	111
9.4.	Gdy zostały naruszone twoje prawa pracownicze.....	112
10.	Działalność gospodarcza w Polsce	114
10.1.	Rejestracja biznesu	114
10.2.	Amortyzacja kosztów	116
10.3.	Reklama firmy	116
10.4.	Prowadzenie rachunkowości	116
10.5.	Pułapki fiskusa	117
10.6.	Gdzie dowiedzieć się więcej.....	118
11.	Kupno-sprzedaż nieruchomości.....	119
11.1.	Podatek od sprzedaży nieruchomości	119
11.2.	Opłaty przy kupnie-sprzedaży nieruchomości	120
11.3.	Jak odzyskać nieruchomość w Polsce	122
12.	Spadki w Polsce i w USA.....	125
12.1.	Spadek w Polsce	125
12.2.	Konto bankowe w Polsce na wypadek śmierci.....	126
12.3.	Stawki opłat od spadków i darowizn w Polsce	127
12.4.	Pozat testamentowe przekazanie majątku w USA.....	131

12.5.	Przekazanie majątku w USA drogą testamentową.....	133
13.	Załącznik. Książki Poradnika Sukces	136
13.1.	Książki w języku angielskim dostępne w wersji tradycyjnej i elektronicznej.....	136
13.2.	Książki w języku polskim dostępne w wersji tradycyjnej i elektronicznej.....	136
13.3.	Książki dostępne tylko w wersji tradycyjnej.....	141
13.4.	Materiały pomocnicze do kursów	141
13.5.	Książki wydane w wersji elektronicznej (e-książki)	142
13.6.	Książki w języku angielskim wydane w wersji elektronicznej (e-książki)	143

1. PRZYGOTUJ SIĘ NA WYJAZD

1.1. Wielka reemigracja

Nowy trend

Polska staje się coraz bardziej atrakcyjnym krajem. Ankiety CBOS mówią, że obecnie zaledwie 7% młodych ludzi wyraża chęć wyjazdu za granicę, podczas gdy w latach 80. – aż 35%.

Do historii należą lata 80., kiedy 2 mln ludzi wyemigrowało za chlebem i wolnością. Co ciekawsze, fala emigracji się odwróciła. Emigranci wracają, widząc w starym kraju większe szanse niż w nowym. W swoje rodzinne strony przyjeżdżają Polacy niemieckiego pochodzenia. Przyjeżdża drugie, nawet trzecie pokolenie polskich uchodźców z Argentyny, Brazylii i innych krajów Ameryki Południowej. Odzyskują polskie obywatelstwo wyrzuceni w roku 1968 Żydzi. Widząc wolny kraj i szerokie perspektywy, pakuje walizki emigracja solidarnościowa. W sumie szacuje się, że w ostatniej pięciolatce wróciło do kraju ponad pół miliona osób, a 15% ich – ze Stanów Zjednoczonych.

Jak przed niewielu jeszcze lata wymarzony był Zachód, tak nowa Polska staje się dla wielu imigrantów ziemią obiecaną, ale niekoniecznie z przyczyn sentymentalnych. Biznesmeni doceniają szansę robienia interesów. Dobrze wykształceni na Zachodzie profesjonalści stwierdzają, że znajomość języka polskiego i zachodnich realiów pozwala im robić lepsze kariery w zagranicznych firmach działających w Polsce. Emeryci szukający cichej przystani doceniają fakt, że dolar jest w starym kraju mocniejszy. Po odłożeniu jakichś pieniędzy do domu jadą ci, którzy przekonali się, że amerykańskie ulice nie są wysłane dolarami. Ponadto wielu ludzi żyje teraz jak prawdziwi obywatele świata: jedną nogą w USA, drugą w Polsce, mając rodziny, majątki i interesy w obydwu krajach.

Dla kogo powrót

Tak jak nie dla każdego była emigracja za wielką wodę, tak nie dla każdego jest powrót. Słyszy się opowieści o ludziach, którzy wrócili nad Wisłę po latach tęsknoty za ojczyzną, tylko po to, by szybko spakować walizki po raz wtóry. Kandydat na reemigranta, szczególnie ten, który spędził w USA 20 czy 30 lat, powinien pamiętać o kilku poniższych prawdach.

Polska nie jest taka, jaką pamiętamy z czasów swojej młodości. Zmieniły się miejsca, ludzie i warunki. Dolar nie króluje, jak w latach 70. Choć sklepy są pełne towarów, ceny w Polsce prawie zrównały się z zachodnimi, ale pobory wynoszą ok. jednej czwartej zarobków w USA. Polska jest krajem wielkich kontrastów materialnych. Obok prawdziwej biedy, szczególnie ludzi starszych, widzi się przykłady ostentacyjnego bogactwa tych ludzi, którym się udało. Zwiększyła się przestępczość. Ktoś z Ameryki może czuć się obiektem zainteresowań lokalnych włamywaczy.

Rząd polski nie jest już tym dobrym komunistycznym wujaszkiem, który zapewniał spokojnie, bezpieczne, choć skromne przeżycie każdemu swemu obywatelowi. Praca ani spokojna emerytura nie są gwarantowane. Nad Wisłą panuje teraz duże bezrobocie, socjalna siatka bezpieczeństwa jest znacznie słabsza, a wielu emerytom i rencistom z trudnością starcza na przeżycie.

Polski system (prawny, finansowy, gospodarczy) jest odmienny od amerykańskiego, oparty na innym prawie. Inna jest też mentalność urzędników, którzy ciągle próbują być arbitralnymi decydentami. Dziesięć lat po upadku komunizmu wydaje im się, że urząd sprawuje władzę, a obywatel jest przede wszystkim petentem, przedmiotem decyzji i poczynań. Przeprowadzka po długim czasie będzie wymagać adaptacji. Czy pamiętasz, jak niełatwo ci było przed wielu laty zapuszczać korzenie w nowy amerykański grunt? Teraz, kolejne przesadzenie przynieść może podobne przeżycia, tym trudniejsze, im jest się starszym.

Spośród tych, co chcą zacząć życie od nowa, największą szansę na sukces mają ludzie młodzi, którzy mają starej ojczyźnie jak najwięcej do zaoferowania: zachodnie wykształcenie, płynną znajomość obcych języków, doświadczenie w dużych amerykańskich firmach. Zabrzmia to okrutnie, ale jeżeli masz ponad 35 lat, będziesz się czuł stary na polskim rynku pracy, gdzie dyskryminacja wiekowa nie jest niczym wstydlivym ani nielegalnym.

Jeżeli masz na myśli rozkręcenie w Polsce jakiegoś biznesu, to pamiętaj, że kapitalizm w polskim wydaniu jest drapieżny – przypomina układy w USA z lat trzydziestych, albo obecne warunki w krajach Ameryki Łacińskiej. Nie brakuje w Polsce przykładów szybkich karier od pucybuta do milionera, ale wiele z nich wynika z właściwych koligacji, łapówkarstwa czy zręcznego obchodzenia prawa. Nie bez powodu wśród najbogatszych Polaków nie brakuje dawnych działaczy partyjnych.

Przedsiębiorcom krępują ręce wysokie podatki i różne przepisy, będące pokomunistyczną pozostałością. Na przykład, podatki na ZUS, Kasy Chorych itp. wynoszą drugie tyle, co pobory pracownika. Kodeks pracy daje zatrudnionym różne przywileje, czyniąc niektórych pracowników niemożliwymi do zwolnienia.

Skoro trend reemigracji się utrzymuje, a nie brakuje problemów i życiowych pułapek po żadnej stronie Atlantyku, niniejsza publikacja ma na celu dostarczyć podstawowych informacji, by pomóc w podjęciu decyzji o reemigracji.

1.2. Nie pal za sobą mostów

Dobrze się zastanów, zanim wysprzedasz swoje mienie, zlikwidujesz dom czy mieszkanie i całkowicie przeniesiesz się do Polski. Życie uczy, że powrót do ojczyzny po wielu latach nieraz przynosi gorzkie rozczarowania.

Przykład z życia

Przykład: Pan Zawistowski przyjechał do USA na dorobek w latach 70-tych, będąc już w średnim wieku. Udało mu się szybko uzyskać zieloną kartę i ściągnąć żonę. Mimo że nie mieli w Polsce dzieci, nie wiązali ze Stanami przyszłości. Pan Zawistowski zaczął od pracy na budowie i tam pozostał, jak się potem okazało, przez ponad 20 lat. Pani Zawistowska sprzątała okoliczne domki. Brak znajomości języka nie sprzyjał awansom. Ale oni nie mieli nic przeciwko ciężkiej fizycznej pracy, gdyż zarabiali dobrze, a ich pobyt w USA był przecież tymczasowy.